

[P. Munch.]

tisk Arbejde, sikrere og bedre end paa noget Tidspunkt af sin tidligere Virksomhed. Der er kommet System i det, Embedsmændene dernede udfører deres Gerning med en Fasthed og Sikkerhed af meget stor Værdi, og Forbindelsen med de forskellige Stater er paa en Række praktiske Omraader overmaade vel gennemført. Men alt dette blegner for Bevidstheden for det ene, at med Hensyn til den store afgørende Hovedopgave, som Folkeforbundet blev skabt til at gennemføre, dér har man en rum Tid staaet i Stampe, og dér traadte alle Vanskelighederne i dette Aar i særegen Grad i Forgrunden, saaledes som Forhandlingerne fortsattes dernede. Hvis dette varer blot nogle Aar endnu, saa vil Folkeforbundet vel vedblivende kunne eksistere som et Maskineri til Behandling af en Række praktiske Spørgsmaal, men saa vil den offentlige Mening, der giver Folkeforbundet Liv og Magt og derigennem afgørende Betydning i de store Spørgsmaal, vende sig saa stærkt fra det, at dets Værdi i meget høj Grad vil blive formindsket, saa længe denne Tilstand varer. Derfor vil det naturligvis alligevel kunne træde frem igen med en ny Styrke, naar man kommer ud over denne Tilstand, men en stor Svækkelse vil være til Stede i de paagældende Aar.

Vi ved alle, at der staaer rundt om i Landene en Række Politikere, Agitatorer, ogsaa Forfattere og Skribenter af alle Arter, rede overfor Folkeforbundet med en yderst uvillig Kritik, nogle af nationale Grunde, andre af Hensyn til sociale Opfattelser, som de mener at Folkeforbundet træder hindrende i Vejen for, atter andre af en almindelig Trang til at vise deres Overlegenhed overfor alle Bestræbelser for at tilvejebringe en ordnet Retstilstand i Staterne imellem. Alle de paagældende Kredse har i de sidste Tider i Folkeforbundets Stilling til Militærspørgsmaalet faaet fortrinligt Agitationsstof, og ingen af dem har undladt at udnytte det.

I denne Situation er der to Grupper af Folkeforbundets Venner, der, saa vidt jeg kan se, behandler Sagerne paa forskellig Maade. Den ene Gruppe af Vennerne er dem, der siger: Ja, vi vil fremad, vi vil styrke dette Forbund, men lad os gøre det ganske langsomt, forsigtigt, Skridt for Skridt, passe paa ikke paa noget Punkt at komme for stærkt i Bevægelse. Om Medlemmerne af denne Gruppe tror jeg man tillige kan tilføje, at de under deres Forhandlinger og Deltagelse i Folkeforbundets Arbejde næsten altid lader de nationale,

særprægede Interesser træde meget stærkt i Forgrunden i deres Bevidsthed, og at nogle af dem ikke er helt uimodtagelige for den Tanke, at Folkeforbundets største Værdi er den at skulle benyttes til Fremme af deres egne Staters særprægede nationale Interesser. Ved Siden af denne Gruppe af Folkeforbundets Venner staaer en anden Gruppe, der efter min Mening handler og tænker mere i den Aand, i hvilken Wilson i sin Tid planlagde dette Forbund, en Gruppe, som ønsker en stærkere Bevægelse fremad, som ønsker at lade de særprægede nationale Interesser træde i Baggrunden for de fælles Interesser. Denne Gruppe omfatter rundt om i de forskellige Lande, bortset fra Kommunerne, i det store og hele de Partier, der staaer til Venstre for Midterlinien, og den omfatter endvidere i adskillige Lande en stor Del af de andre Retninger indenfor Folkene; dette gælder i første Række i de angelsaksiske Stater, de skandinaviske Stater og et Par andre mindre Stater.

Det er min Opfattelse, at det er vor Opgave til det yderste at støtte denne Gruppe og at lette Arbejdet for den gennem en stadig Appel til den offentlige Mening i Verden, hver Gang der møder os Hindringer paa Vejen fremad paa dette Omraade. Det har ogsaa været Linien i de nordiske Staters Politik, og jeg for min Del vil paa ingen Maade sige, at der i Danmark er mindste Tilbøjelighed til at bryde denne Linie. Vi har med Hensyn til hele dette Arbejde i Folkeforbundet staaet sammen med de to andre nordiske Lande, gennemgaaende ogsaa sammen med Holland og Svejts, og det er min Opfattelse, at de paagældende Stater, friere stillet overfor en Række af de store internationale Stridsspørgsmaal, har en særegen Opgave og derigennem en særegen Pligt overfor alle de store Problemer, som behandlede indenfor Folkeforbundet i de første Aar af dets Tilværelse. I dette Tidsrum ydede denne Gruppe, og ikke mindst de skandinaviske Stater, en meget betydelig Indsats. Vi var i Stand til at gøre det, ikke blot i Kraft af den friere Stilling, men ogsaa i Kraft af en fuldkommen bevidst tilrettelagt Forberedelse af de paagældende Staters Indsats i Folkeforbundsarbejdet; gennem Udvalg, nedsat allerede før Folkeforbundet blev til, var Sagerne lagt til Rette; de nordiske Repræsentanter mødte dernede med et fuldt udformet Program og kom derigennem i de første Tilrettelæggelsesaar til at øve en meget betydelig Indflydelse. Denne Indsats er i de senere Tider blevet svagere. For Danmarks Vedkommende er den i de aller- sidste Tider efter mit Indtryk afløst af en